

Rozdział 1

Przeskakiwanie kolejki

Nikt nie lubi stać w kolejce. Czasem można za pieniądze wepchnąć się do kolejki. Powszechnie wiadomo, że w drogich restauracjach porządny napiwek wręczony menedżerowi sali może skrócić czas oczekiwania na stolik w ruchliwy wieczór. Takie napiwki, dyskretnie wręczane, są quasi-łapówkami. Na drzwiach restauracji nie ma żadnej tabliczki oznajmiającej, że każdy, kto jest gotów wsunąć pięćdziesięciodolarowy banknot do ręki kierownika sali, natychmiast zostanie poprowadzony do stolika. Jednak w ostatnich latach sprzedaż prawa do wcinania się w kolejki wyszła z ukrycia i stała się jawną praktyką.

SZYBKA ŚCIEŻKA

Długie kolejki w punktach kontroli bezpieczeństwa na lotniskach sprawiają, że latanie staje się udręką. Ale nie wszyscy muszą czekać w niekończących się ogonkach. Posiadacze biletów pierwszej klasy i klasy biznesowej mogą korzystać z wyznaczonych torów pierwszeństwa, które prowadzą ich od razu na początek kolejki, wprost do punktu prześwietlania bagażu. W British Airways ta usługa nazywa się *Fast Track* (szybka ścieżka) – umożliwia ona także, za sporą opłatą, pominięcie kolejki przy odprawie i kontroli paszportowej¹.

Większość ludzi jednak nie może sobie pozwolić na podróżywanie pierwszą klasą, więc linie lotnicze stworzyły ofertę także dla zwykłych pasażerów, którzy mogą teraz wykupić

¹ Christopher Caldwell, „First-Class Privilege”, *New York Times Magazine*, 11.05.2008, s. 9–10.

przywilej pominięcia kolejki jako bonus *à la carte*. Za dodatkowe 39 dolarów dopłaty do biletu z Denver do Bostonu United Airlines sprzeda nam pierwszeństwo wejścia na pokład wraz z prawem do pominięcia kolejki przy kontroli bezpieczeństwa. Londyńskie lotnisko Luton oferuje nawet bardziej przystępną opcję szybkiej ścieżki – możemy stać w długim ogonku do kontroli bezpieczeństwa albo za 3 funty przejść na początek kolejki².

Krytycy takiego rozwiązania zwracają uwagę, że szybkie przejście przez kontrolę bezpieczeństwa nie powinno być na sprzedaż. Kontrole pasażerów są wszak kwestią bezpieczeństwa państwa, a nie udogodnieniem w rodzaju dodatkowego miejsca na nogi czy pierwszeństwa wejścia na pokład. Ciężar niedogodności związanych z ochroną samolotów przed terrorystami powinien być dzielony równo na wszystkich pasażerów. Linie lotnicze odpierają ataki, twierdząc, że przeciw każdy podlega takiej samej kontroli, a opłata różnicuje tylko czas oczekiwania. Poza tym, skoro i tak każdy musi przejść przez te same procedury kontroli osobistej, to krótsze czekanie w kolejce można uznać za udogodnienie, które powinny mieć prawo sprzedawać³.

Także parki rozrywki zaczęły ostatnio sprzedawać prawo do przeskoczenia kolejki. Do tej pory odwiedzający musieli nieraz odstać całe godziny w kolejkach do najpopularniejszych atrakcji. Teraz Universal Studios w Hollywood wraz z innymi parkami rozrywki ma w swej ofercie możliwość ominięcia kolejki za podwójną cenę standardowego biletu wstępu. Owszem, pierwszeństwo dostępu do kolejki strachu z *Zemsty mumii* nie niesie być może ze sobą takiego ładunku etycznego, jak uprzywilejowany dostęp do lotniskowej kontroli bezpieczeństwa. Zdarzają się jednak głosy potępiające i tę praktykę, jako upadek

² Opis United Airlines Premier Line można znaleźć na: <https://store.united.com/traveloptions/control/category?categoryid=UMPMRLINE&navSource=Travel+Options+Main+Menu&linkTitle=UMPMRLINE>; David Millward, „Luton Airport Charges to Jump Security Queue”, *Telegraph*, 26.03.2009, www.london-luton.co.uk/en/prioritylane.

³ Caldwell, „First-Class Privilege”.